

دانشگاه تهران

دانشکده علوم اجتماعی

گروه جمعیت‌شناسی

رساله جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته علوم اجتماعی گرایش جمعیت‌شناسی

عنوان:

ادغام مهاجران عراقی در جامعه ایران و پیامدهای جمعیت‌شناختی آن

استاد راهنما:

دکتر رسول صادقی

استاد مشاور:

دکتر محمد جلال عباسی شوازی

نگارش:

پونه شهریاری

شهریور ۱۳۹۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسمه تعالی
دانشگاه تهران

دانشکده علوم اجتماعی
گروه جمعیت‌شناسی

گواهی دفاع از پایان‌نامه کارشناسی ارشد

هیأت داوران پایان‌نامه کارشناسی ارشد

آقا/خانم: پونه شهریاری

در رشته: علوم اجتماعی گرایش: جمعیت‌شناسی

با عنوان: "ادغام مهاجران عراقی در جامعه ایران و پیامدهای جمعیت‌شناختی آن"

را در تاریخ ۱۳۹۴/۰۶/۲۲

به عدد	به حروف
۱۹.۲۵	نوزده و بیست و پنج

ارزیابی نمود.

با نمره نهایی:

ردیف	مشخصات هیأت داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه دانشگاهی	دانشگاه	امضاء
۱	استاد راهنما	آقای دکتر رسول صادقی	استادیار	تهران	
۲	استاد مشاور	آقای دکتر محمد جلال عباسی شوازی	استاد	تهران	
۳	استاد داور	آقای دکتر حسین محمودیان	دانشیار	تهران	
۴	مدیر گروه آموزشی	آقای دکتر حسین محمودیان	دانشیار	تهران	
۵	معاون علمی دانشکده	آقای دکتر غلامرضا غفاری	دانشیار	تهران	

جمهوری اسلامی ایران
دانشگاه تهران

شماره:
تاریخ:
پیوست:

اداره کل تحصیلات تکمیلی

باسمه تعالی
تعهد نامه اصالت اثر

اینجانب **پونه شهریاری** متعهد می‌شوم که مطالب مندرج در این پایان نامه / رساله حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این پژوهش از آنها استفاده شده است، مطابق مقررات ارجاع و در فهرست منابع و ماخذ ذکر گردیده است. این پایان نامه / رساله قبلاً برای احراز هیچ مدرک همسطح یا بالاتر ارائه نشده است.

در صورت اثبات تخلف (در هر زمان) مدرک تحصیلی صادر شده توسط دانشگاه از اعتبار ساقط خواهد شد.

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به پردیس / دانشکده / مرکز دانشگاه تهران می‌باشد.

نام و نام خانوادگی دانشجو: **پونه شهریاری**

امضاء

تقدیم به

پدرم که الفبای دانش را به من آموخت

و ماردم که معنای زندگی را به من بخشید.

تقدیر و تشکر

نخست پروردگار متعال را سپاس می‌گوییم که نعمت آموختن را به ما عطا نمود و فرصتی به بنده خود برای گام نهادن در این ره، ارزانی داشت. فرجام یافتن این اثر بدون راهنمایی‌های ارزشمند استادان بزرگواریم مسیر نبود. نهایت سپاس و تشکر را از جناب آقای دکتر رسول صادقی به خاطر راهنمایی‌های دقیق و دلسوزانه در تمامی مراحل انجام این مطالعه دارم. قدردان دقت نظر و نکته‌بینی‌های ارزشمند استاد بزرگواریم جناب آقای دکتر محمد جلال عباسی شوازی هستم. صمیمانه‌ترین سپاس را تقدیم یکایک اعضای خانواده‌ام و همسرم که در تمامی مراحل زندگی‌ام پشتیبان من بوده‌اند، می‌نمایم. همچنین از تمامی استادان فرهیخته و بزرگواریم گروه جمعیت شناسی دانشگاه تهران که در این سال‌ها در محضرشان علم، خرد و اخلاق را آموختم، کمال تشکر و سپاس‌گزاری را دارم.

پونه شهریاری

شهریور ۱۳۹۴

چکیده:

مهاجرت یکی از فرایندهای مهم جمعیت‌شناختی است که با تغییرات گسترده در سطح فردی و اجتماعی همراه است. با توجه به حجم گسترده مهاجرت‌های بین‌المللی در چند دهه‌ی اخیر، مسأله ادغام مهاجران و پیامدهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، جمعیتی و سیاسی آن، بسیار مورد توجه گفتمان‌های سیاسی و محافل دانشگاهی قرار گرفته است. در همین راستا پژوهش حاضر به مطالعه ادغام مهاجران عراقی در جامعه ایران و پیامدهای جمعیت‌شناختی (ازدواج و باروری) آن با استفاده از تحلیل ثانویه داده‌های خرد سرشماری‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ می‌پردازد. در این زمینه، ابتدا به بررسی میزان ادغام اجتماعی مهاجران عراقی در جامعه ایران و سپس به تحلیل تفاوت‌های بومی-مهاجر ازدواج و باروری در چارچوب تئوری ادغام پرداخته شد.

نتایج بررسی نشان داد که اگرچه مهاجران عراقی تا حدی از لحاظ اجتماعی (بویژه تحصیلات) در جامعه ایران ادغام شده‌اند، اما همچنان از نظر سایر مولفه‌های ادغام اجتماعی (بویژه ساختار شغلی و مالکیت مسکن) در سطح پایین‌تری از هم‌تایان ایرانی خود قرار دارند. نسل دوم مهاجران از نظر مولفه‌های ادغام (بویژه تحصیلات) در وضعیت بهتری قرار دارند. این وضعیت در رفتارهای جمعیتی بویژه باروری مهاجران نیز انعکاس یافته است. بطوری که زنان مهاجر عراقی سطح باروری بالاتری در مقایسه با ایرانی‌ها دارند. تفاوت‌های باروری آنها با کنترل مولفه‌های ادغام تا حدود ۵۰ درصد کاهش می‌یابد. بعلاوه نتایج تحقیق بیانگر، تفاوت‌های بین نسلی قابل توجهی بین نسل اول و نسل دوم مهاجران در رفتارهای جمعیتی است و برای نسل دوم نوعی همگرایی با جامعه میزبان مشاهده می‌شود.

بدین ترتیب از یافته‌های بررسی می‌توان نتیجه‌گیری کرد که تغییرات عمده‌ای در رفتارهای جمعیتی مهاجران عراقی در ایران به خصوص در میان نسل دوم آنان صورت پذیرفته است. مسیر این تغییرات به سوی همانندی و همگرایی هر چه بیشتر با جمعیت بومی بوده است. هر چند همچنان تفاوت‌هایی در این زمینه (به خصوص در میان نسل اول) میان مهاجران عراقی و هم‌تایان ایرانی‌شان دیده می‌شود.

واژگان کلیدی: مهاجرت، ادغام اجتماعی، ازدواج، باروری، تابعیت، نسل اول مهاجران، نسل دوم مهاجران، عراقی‌ها،

ایران

فهرست مطالب

فصل اول: طرح تحقیق	۱
۱-۱- مقدمه	۲
۲-۱- بیان مسأله	۳
۳-۱- ضرورت و اهمیت تحقیق	۵
۴-۱- سوالات تحقیق	۷
۵-۱- اهداف تحقیق	۷
فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق	۸
۱-۲- مقدمه	۹
۲-۲- مبانی نظری تحقیق	۹
۱-۲-۲- تئوری‌های ادغام و سازگاری	۹
۱-۲-۲-۱- تئوری همانندی	۹
۲-۲-۲- تئوری تکثر فرهنگی	۱۱
۳-۲-۲- تئوری همانندی بخشی	۱۲
۴-۲-۲- تئوری ساختارگرایی	۱۳
۲-۲-۲- مدل‌های ادغام مهاجران	۱۴
۳-۲-۲- ادغام اجتماعی و پیامدهای جمعیت شناختی آن: مدل‌های نظری	۱۶
۳-۲- پیشینه تحقیق	۱۸
۴-۲- فرضیه‌های تحقیق	۲۱
فصل سوم: روش و داده‌ها	۲۲
۱-۳- مقدمه	۲۳
۲-۳- روش پژوهش	۲۳
۳-۳- منابع داده‌ها	۲۳
۴-۳- جمعیت آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه	۲۴

۲۷	۳-۵- واحد تحلیل و مشاهده
۲۷	۳-۶- متغیرهای مورد بررسی
۲۸	۳-۷- تکنیک‌های آماری تجزیه و تحلیل داده‌ها
۲۹	فصل چهارم: یافته‌های تحقیق
۳۰	۴-۱- مقدمه
۳۰	۴-۲- بستر اجتماعی عراق
۳۰	۴-۲-۱- بستر تاریخی- سیاسی
۳۲	۴-۲-۲- بستر جمعیتی و ویژگی‌های خانواده در عراق
۳۴	۴-۳- ویژگی‌های اقتصادی- اجتماعی و جمعیت شناختی مهاجران عراقی در ایران
۳۴	۴-۳-۱- جریان مهاجرتی و حجم جمعیت مهاجران
۳۶	۴-۳-۲- ترکیب جنسی
۳۸	۴-۳-۳- ساختار سنی
۴۰	۴-۳-۴- وضعیت نسلی (نسل‌های اول و دوم)
۴۱	۴-۳-۵- توزیع جغرافیایی
۴۵	۴-۳-۶- ویژگی‌های اقتصادی
۴۵	۴-۳-۶-۱- فعالیت و مشارکت اقتصادی
۴۶	۴-۳-۶-۲- اشتغال و بیکاری
۴۷	۴-۳-۶-۳- ساختار شغلی
۴۸	۴-۳-۶-۴- نحوه مالکیت مسکن
۴۸	۴-۳-۷- ویژگی‌های اجتماعی
۴۸	۴-۳-۷-۱- سواد و تحصیلات
۵۰	۴-۳-۷-۲- استفاده از اینترنت
۵۱	۴-۴- ادغام ساختاری مهاجران عراقی در ایران
۵۱	۴-۴-۱- سیاست‌های مهاجرپذیری دولت ایران
۵۳	۴-۴-۲- سواد و تحصیلات
۵۸	۴-۴-۳- اشتغال و بازار کار
۵۸	۴-۴-۳-۱- میزان فعالیت اقتصادی

۶۰.....	۲-۳-۴-۴- اشتغال
۶۶.....	۳-۳-۴-۴- مسکن و تسهیلات آن
۶۹.....	۵-۴- رفتارهای جمعیتی مهاجران عراقی و مقایسه آن با همتایان ایرانی
۷۰.....	۱-۵-۴- رفتارهای ازدواجی مهاجران عراقی در مقایسه با ایرانی‌ها
۷۰.....	۱-۱-۵-۴- سن در اولین ازدواج
۷۱.....	۲-۱-۵-۴- نسبت‌های ازدواج
۷۹.....	۲-۵-۴- رفتارهای باروری زنان مهاجر عراقی و مقایسه آن با همتایان ایرانی
۷۹.....	۱-۲-۵-۴- متوسط تعداد فرزندان زنده به دنیا آمده زنان (CEB)
۹۳.....	فصل پنجم: نتیجه گیری
۹۴.....	۱-۵- خلاصه و نتیجه گیری
۹۹.....	۲-۵- محدودیت‌ها و پیشنهادات
۱۰۰.....	منابع

فهرست جداول

- جدول ۳-۱. ویژگی‌های جمعیتی جوانان ۲۹-۱۵ ساله ایرانی و مهاجر عراقی ۹۰-۱۳۸۵..... ۲۵
- جدول ۳-۲. ویژگی‌های زنان ازدواج کرده ۴۹-۱۵ ساله ایرانی و مهاجر عراقی ۹۰-۱۳۸۵..... ۲۶
- جدول ۴-۱. ترکیب جنسی مهاجران عراقی در ایران ۹۰-۱۳۸۵..... ۳۷
- جدول ۴-۲. نسبت جنسی مهاجران عراقی در ایران به تفکیک گروه‌های سنی ۵ ساله ۹۰-۱۳۸۵..... ۳۷
- جدول ۴-۳. توزیع سنی مهاجران عراقی در ایران بر حسب گروه‌های سنی عمده ۹۰-۱۳۸۵..... ۳۸
- جدول ۴-۴. توزیع جمعیت مهاجران عراقی در ایران بر حسب گروه‌های سنی پنج ساله ۹۰-۱۳۸۵..... ۳۹
- جدول ۴-۵. توزیع سنی نسل اول و دوم مهاجران عراقی بر حسب گروه‌های بزرگ سنی، ۹۰-۱۳۸۵..... ۴۱
- جدول ۴-۶. توزیع و پراکندگی مهاجران عراقی در ایران ۹۰-۱۳۸۵..... ۴۲
- جدول ۴-۷. نسبت جمعیت مهاجران عراقی به کل جمعیت استاها و کل جمعیت مهاجران خارجی، ۱۳۹۰..... ۴۴
- جدول ۴-۸. ساختار شغلی مهاجران عراقی در ایران ۹۰-۱۳۸۵..... ۴۷
- جدول ۴-۹. نحوه تصرف واحد مسکونی مهاجران عراقی در ایران ۹۰-۱۳۸۵..... ۴۸
- جدول ۴-۱۰. میزان‌های باسواد و بی سواد جمعیت ۶ ساله و بالاتر مهاجران عراقی به تفکیک جنس ۹۰-۱۳۸۵..... ۴۹
- جدول ۴-۱۱. میزان استفاده از اینترنت مهاجران عراقی، ۱۳۹۰..... ۵۰
- جدول ۴-۱۲. نسبت جمعیت در حال تحصیل ایرانی و مهاجران عراقی ۹۰-۱۳۸۵..... ۵۵
- جدول ۴-۱۳. ترکیب سطوح تحصیلی جمعیت ۶ ساله و بالاتر ایرانی‌ها و مهاجران عراقی، ۱۳۸۵..... ۵۶
- جدول ۴-۱۴. ترکیب سطوح تحصیلی جمعیت ۶ ساله و بالاتر و مهاجران عراقی، ۱۳۹۰..... ۵۷
- جدول ۴-۱۵. وضعیت شغلی ایرانی‌ها و مهاجران عراقی در ایران و نابرابری آن‌ها، ۱۳۸۵..... ۶۳
- جدول ۴-۱۶. طبقات شغلی ایرانی‌ها و مهاجران عراقی در ایران، ۱۳۸۵..... ۶۴
- جدول ۴-۱۷. طبقات شغلی ایرانی‌ها و مهاجران عراقی در ایران، ۱۳۹۰..... ۶۵
- جدول ۴-۱۸. سطوح شغلی ایرانی‌ها در مقایسه با مهاجران عراقی به تفکیک نسل، ۱۳۸۵..... ۶۶
- جدول ۴-۱۹. سطوح شغلی ایرانی‌ها در مقایسه با مهاجران عراقی به تفکیک نسل، ۱۳۹۰..... ۶۶
- جدول ۴-۲۰. مسکن، کیفیت و تسهیلات آن در میان خانوارهای ایرانی و مهاجران عراقی در ایران، ۱۳۹۰..... ۶۸
- جدول ۴-۲۱. نسبت جوانان ازدواج کرده ۲۹-۱۵ ساله ایرانی و مهاجران عراقی در ایران، ۱۳۸۵..... ۷۳
- جدول ۴-۲۲. نسبت جوانان ازدواج کرده ۲۹-۱۵ ساله ایرانی و مهاجران عراقی در ایران، ۱۳۹۰..... ۷۳
- جدول ۴-۲۳. مشخصه‌های اجتماعی- جمعیتی جوانان ۲۹-۱۵ ساله نمونه به تفکیک تابعیت و نسل، ۹۰-۱۳۸۵..... ۷۵
- جدول ۴-۲۴. نسبت‌های برتری احتمال ازدواج جوانان ایرانی و مهاجرین عراقی قبل و بعد از کنترل مشخصه‌ها، ۱۳۸۵..... ۷۶

- جدول ۴-۲۵. نسبت‌های برتری احتمال ازدواج مردان و زنان ایرانی و مهاجرین عراقی قبل و بعد از کنترل مشخصه‌ها، ۱۳۹۰..... ۷۷
- جدول ۴-۲۶. نسبت‌های برتری احتمال ازدواج جوانان نسل اول و دوم قبل و بعد از کنترل مشخصه‌ها، ۱۳۸۵-۹۰..... ۷۸
- جدول ۴-۲۷. مشخصه‌های اقتصادی- اجتماعی زنان ۴۹-۱۵ به تفکیک تابعیت و وضعیت نسلی، ۱۳۸۵-۹۰..... ۸۴
- جدول ۴-۲۸. تأثیر مشخصه‌های اقتصادی- اجتماعی بر باروری (CEB) زنان ایرانی..... ۸۵
- و مهاجر عراقی، ۱۳۸۵-۹۰..... ۸۵
- جدول ۴-۲۹. متوسط فرزندان زنده به دنیا آمده زنان دارای همسر ایرانی و مهاجر عراقی..... ۸۷
- قبل و بعد از کنترل مشخصه‌ها، ۱۳۸۵-۹۰..... ۸۷
- جدول ۴-۳۰. متوسط فرزندان زنده به دنیا آمده زنان دارای همسر ایرانی و نسل اول و دوم مهاجر عراقی..... ۸۹
- قبل و بعد از کنترل مشخصه‌ها، ۱۳۸۵-۹۰..... ۸۹
- جدول ۴-۳۱. متوسط فرزندان زنده به دنیا آمده زنان دارای همسر نسل اول و دوم مهاجر عراقی..... ۹۱
- قبل و بعد از کنترل مشخصه‌ها، ۱۳۸۵-۹۰..... ۹۱
- جدول ۴-۳۲. نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش..... ۹۲

فهرست شکل‌ها

شکل ۴-۱	هرم سنی کشور عراق، ۲۰۱۵	۳۳
شکل ۴-۲	تغییرات سالانه تعداد مهاجران عراقی در ایران در دوره ۹۰-۱۳۷۳	۳۵
شکل ۴-۳	هرم سنی مهاجران عراقی در ایران ۹۰-۱۳۸۵	۳۹
شکل ۴-۴	توزیع نسلی جمعیت مهاجران عراقی در ایران (۹۰-۱۳۸۵)	۴۰
شکل ۴-۵	هرم سنی نسل‌های اول و دوم مهاجران عراقی در ایران ۹۰-۱۳۸۵	۴۱
شکل ۴-۶	نقشه پراکندگی مهاجران عراقی در ایران	۴۳
شکل ۴-۷	توزیع روستا-شهری مهاجران عراقی در ایران، ۱۳۸۵	۴۵
شکل ۴-۸	میزان فعالیت اقتصادی مهاجران عراقی به تفکیک جنس (۹۰-۱۳۸۵)	۴۶
شکل ۴-۹	میزان‌های اشتغال جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر مهاجران عراقی به تفکیک جنس (۹۰-۱۳۸۵)	۴۶
شکل ۴-۱۰	میزان باسواد جمعیت ۶ ساله و بالاتر مهاجران عراقی در ایران	۴۹
شکل ۴-۱۱	میزان استفاده از اینترنت مهاجران عراقی به تفکیک گروه‌های سنی، ۱۳۹۰	۵۰
شکل ۴-۱۲	میزان باسواد مهاجران عراقی در مقایسه با جوامع مبدأ و مقصد، ۱۳۹۰	۵۳
شکل ۴-۱۳	میزان باسواد مهاجران عراقی در مقایسه با هم‌تایان ایرانی به تفکیک گروه‌های سنی، ۹۰-۱۳۸۵	۵۴
شکل ۴-۱۴	میزان فعالیت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر مهاجران عراقی با ایرانی‌ها، ۱۳۸۵	۵۸
شکل ۴-۱۵	میزان فعالیت اقتصادی جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر ایرانی و مهاجران عراقی، ۱۳۹۰	۵۹
شکل ۴-۱۶	میزان‌های ویژه سنی فعالیت برای مردان و زنان ایرانی و مهاجران عراقی (٪)	۶۰
شکل ۴-۱۷	میزان اشتغال جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر ایرانی و مهاجران عراقی، ۱۳۸۵	۶۱
شکل ۴-۱۸	میزان اشتغال اشتغال جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر ایرانی و مهاجران عراقی، ۱۳۹۰	۶۱
شکل ۴-۱۹	میزان مالکیت مسکن مهاجرین عراقی در مقایسه با ایرانی‌ها ۹۰-۱۳۸۵	۶۷
شکل ۴-۲۰	میانگین سن در اولین ازدواج مهاجرین عراقی در مقایسه با هم‌تایان ایرانی، ۱۳۸۵	۷۰
شکل ۴-۲۱	میانگین سن در اولین ازدواج (به روش SMAM) مهاجرین عراقی در مقایسه با هم‌تایان ایرانی، ۱۳۹۰	۷۱
شکل ۴-۲۲	نسبت‌های ازدواجی مهاجران عراقی و ایرانی‌ها به تفکیک جنسیت و محل سکونت، ۹۰-۱۳۸۵	۷۲
شکل ۴-۲۳	رشد تغییرات میزان باروری کل (TFR) زنان عراقی در کشور مبدأ (عراق) در مقایسه با زنان ایرانی، ۲۰۱۵-۱۹۵۰	۷۹
شکل ۴-۲۴	میانگین تعداد فرزندان زنده به دنیا آمده (CEB) زنان ۱۵-۴۹ ساله دارای همسر ایرانی و مهاجر عراقی ۹۰-۱۳۸۵	۸۰
شکل ۴-۲۵	میانگین تعداد فرزندان زنده به دنیا آمده (CEB) زنان ۱۵-۴۹ ساله ایرانی و نسل‌های اول و دوم مهاجر عراقی ۹۰-۱۳۸۵	۸۱
شکل ۴-۲۶	میانگین تعداد فرزندان زنده به دنیا آمده (CEB) زنان ۱۵-۴۹ ساله ایرانی و مهاجر عراقی بر حسب گروه‌های سنی، ۹۰-۱۳۸۵	۸۲
شکل ۴-۲۷	میانگین تعداد فرزندان زنده به دنیا آمده (CEB) زنان ۱۵-۴۹ ساله ایرانی و نسل اول و دوم مهاجر عراقی بر حسب گروه‌های سنی	۸۳

فصل اول

طرح تحقيق

۱-۱- مقدمه

مهاجرت یکی از فرایندهای بسیار مهم جمعیت شناختی است که با تغییرات گسترده در سطح فردی و اجتماعی همراه است. در گذشته به دلیل محدودیت‌های ارتباطی، اجتماعی و شناختی میزان و حجم مهاجرت‌ها اندک بود، ولی در عصر حاضر با ظهور نوسازی^۱ و در پی آن تسهیل و گسترش ارتباطات، شکل‌گیری اقتصاد جهانی، تشدید شکاف بین مناطق توسعه یافته و توسعه نیافته، حجم و میزان مهاجرت‌های بین‌المللی گسترش روز افزونی یافته است. متعاقباً این افزایش دارای تأثیرات و پیامدهای مهم جمعیتی، اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و سیاسی می‌باشد به طوری که جای تعجب نیست که مهاجرت بین‌المللی به مولفه مهمی در سیاست‌های جمعیتی بدل گشته است (لوکاس و میر، ۱۳۸۷: ۱۶۷).

مهاجرت‌ها معمولاً بین کشورهای با ساختارهای اجتماعی-اقتصادی، ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی متفاوت رخ می‌دهد، افراد تازه وارد ارزش‌ها، نگرش‌ها، رفتارها و ویژگی‌های اقتصادی-اجتماعی جامعه مبدأ را با خود به جامعه مقصد می‌آورند اما با گذشت زمان بسیاری از این رفتارها و ارزش‌ها در اثر تعاملات اجتماعی، اشاعه و پذیرش ایده‌های جدید و در معرض ویژگی‌ها و شرایط ساختاری جامعه مقصد قرار گرفتن، کمرنگ شده و با جامعه میزبان انطباق پیدا می‌کنند. «ادغام^۲، فرایند یادگیری و تطبیق با ارزش‌های جامعه میزبان می‌باشد، فرایندی که افراد را از نظر فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی به جامعه پیوند می‌زند» (ساردینها، ۲۰۰۹).

با توجه به حجم گسترده مهاجرت‌های بین‌المللی در چند دهه‌ی اخیر، مسأله ادغام مهاجران و پیامدهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، جمعیتی و سیاسی که به دنبال خود دارد، بسیار مورد توجه گفتمان‌های سیاسی و محافل آکادمیک قرار گرفته است. در همین راستا پژوهش حاضر به مطالعه ادغام مهاجران عراقی در جامعه ایران و پیامدهای جمعیت شناختی آن می‌پردازد.

۱-Modernization

۲-Integration